

Có luật, vai trò quản lý nhà nước sẽ thay đổi?

Hiện nay đối với mọi thành phần kinh tế trong cũng như ngoài quốc doanh, Nhà nước vẫn đang được coi như một bà đỡ quan trọng. Nhất là đối với loại hình doanh nghiệp Nhà nước, vai trò quản lý từ cấp ngành, bộ đến Trung ương vẫn đang trở nên hết sức quan trọng trong hoạt động sản xuất kinh doanh. Sự cố gắng trong đường lối kinh tế chỉ huy tưởng đã chấm dứt từ sau thời kỳ bao cấp, nhưng thực tế có rất nhiều doanh nghiệp quốc doanh hiện tại vẫn đang "bú mớm" bầu sữa Nhà nước. Không cho bú thì chết, cho bú mớm tiếp thì không bao giờ trưởng thành được. Chọn giải pháp nào là một chiến lược quan trọng, thậm chí thậm trọng song chọn quá lâu để đưa ra một giải pháp không có tính hiệu quả thì lại trở thành sai lầm mà hậu quả của nó thì sẽ thật khôn lường. Theo các chuyên gia, việc ra đời một đạo luật doanh nghiệp chung là hết sức cần thiết, nhất là trong lúc này. Bởi chính sự có mặt của nó trong hệ thống pháp luật Việt Nam sẽ xóa đi cơ chế xin cho, cơ chế báo cáo và cơ chế chỉ huy doanh nghiệp. Hơn thế nữa từ chế độ cấp phép như hiện nay, luật ra đời sẽ chuyển sang chế độ đăng ký - sự dịch chuyển từ một quan hệ mang tính áp đặt sang quan hệ tự nguyện. Đây là điều quan trọng bởi chính nó sẽ xóa đi cả một đội ngũ những công chức hưởng lương bao cấp để ngồi chờ thẩm định hành vi kinh doanh của các doanh nghiệp xem họ có đủ điều kiện để cho phép hoạt động kinh doanh hay không. Phải khẳng định một điều, cho dù hiện nay, luật pháp đã quy định mọi thành phần kinh tế, doanh nghiệp có quyền như nhau, bình đẳng tham gia vào các hoạt động kinh doanh, song không ít ngành lĩnh vực kinh doanh sự độc quyền, sự ưu ái cho các doanh nghiệp vẫn diễn ra, tạo sự thiếu minh bạch và bình đẳng không đáng có, gây phiền lòng các doanh nghiệp làm ăn chân chính. Đây chính là những bất ổn, thắc mắc cho các doanh nghiệp đang ngày đêm tự lực cánh sinh trong hoạt động của mình. Nay sẽ khác, Nhà nước sẽ giảm bớt sự can thiệp vào các hoạt động mang tính quản lý không như trước đây nữa, thay vào đó là một vai trò mới,

TIẾN TỚI BAN HÀNH LUẬT DOANH NGHIỆP CHUNG:

Tạo sân chơi bình đẳng cho mọi thành phần kinh tế

● VŨ XUÂN BẮC

Hiện các cơ quan có trách nhiệm của Chính phủ đang khẩn trương hoàn chỉnh dự thảo LUẬT DOANH NGHIỆP VÀ LUẬT KHUYẾN KHÍCH & BẢO HỘ ĐẦU TƯ CHUNG CHO CÁC LOẠI HÌNH DOANH NGHIỆP. Đây là hai đạo luật rất quan trọng và phù hợp với điều kiện phát triển kinh tế trong giai đoạn hiện nay, một mặt nó không chỉ tạo ra môi trường kinh doanh bình đẳng cho mọi đối tượng doanh nghiệp, mặt khác khi nó ra đời sẽ kết thúc giai đoạn dài mang tính bao cấp của nhà nước đối với các doanh nghiệp làm ăn yếu kém hay khỏe mạnh cũng chính là việc khuyến khích cái tốt loại bỏ cái xấu mà bấy lâu do hạn chế của cơ chế vẫn bị đánh đồng. Đây sẽ là những căn nguyên cần thiết của sự ra đời các Luật nói trên...

vai trò phục vụ là chủ yếu. Trên thực tế xét dưới góc độ khoa học, bản thân các văn bản luật, văn bản quy phạm pháp luật đã tự tạo ra một sân chơi bình đẳng cho các doanh nghiệp nên các động thái ngoại lệ khác không do pháp luật quy định nhằm gây ảnh hưởng không tốt đến lợi ích doanh nghiệp đều bị coi là các tác động trái luật. Có thể ví dụ doanh nghiệp A khi tham gia vào hoạt động xuất khẩu, anh ta được phân bổ hạn ngạch, được chủ động trong quan hệ với đối tác, được tự do cạnh tranh về giá và chất lượng sản phẩm, được tự chủ trong hạch toán thương mại, sau đó phải nộp thuế, lệ phí nếu có. Như vậy, trong một giao dịch, quan hệ quản lý Nhà nước chỉ xuất hiện rất ít đối với doanh nghiệp bởi chính họ đã bị các quan hệ pháp luật có liên quan điều chỉnh. Thay vào đó, trong giao dịch thương mại nói trên, Nhà nước từ vai trò quản lý là chủ yếu sẽ chuyển sang vai trò của một người phục vụ: hỗ trợ việc xuất khẩu của doanh nghiệp, tìm thị trường và bảo

Nhiều đơn vị làm dịch vụ du lịch ở Hạ Long -

Ảnh BẢO THU

trợ thương hiệu doanh nghiệp... Xong vai trò phục vụ, Nhà nước được các doanh nghiệp trả cho các khoản "thủ lao" xứng đáng, đó là thuế, là lệ phí các chi phí cần thiết khác. Như vậy, sự song phẳng giữa mối quan hệ Nhà nước và doanh nghiệp sẽ được thực hiện trong mọi công việc giống như ta vẫn hiểu "gái có công chồng không phụ" mà thôi. Đây là điều tưởng đơn giản, song thực tế lại rất khó khăn bởi cuộc cách mạng hành chính nào cũng có những khổ đau riêng của nó...

...và doanh nghiệp sẽ được tự chủ trong kinh doanh

Các quyền cơ bản của doanh nghiệp đã được quy định trong Luật Doanh nghiệp và các chế định khác của pháp luật. Tuy nhiên, trong từng hoàn cảnh cụ thể, phạm vi điều chỉnh của luật pháp vẫn luôn tỏ ra lỏng lẻo, chưa theo kịp sự phát triển kinh tế. Tại các diễn đàn doanh nghiệp, giới kinh doanh luôn tỏ ra bất rứt trước các quy định mang tính quản lý đôi khi chống chéo, hiệu năng yếu của một số cơ quan nhà nước có thẩm quyền. Tại nhiều cuộc hội thảo, giới kinh doanh luôn kêu gọi phải tạo ra một hành lang pháp lý thuận lợi cho hoạt động của các doanh nghiệp. Thêm vào đó là sự bình đẳng giữa các doanh nghiệp trong và ngoài

quốc doanh chưa thật sự được đối xử công bằng. Bây giờ, khi có luật doanh nghiệp chung điều chỉnh đối tượng chung là tất cả các doanh nghiệp và giới đầu tư trong cũng như ngoài quốc doanh, ở trong cũng như ngoài nước thì những "kêu ca, phàn nàn" theo kiểu như vậy sẽ sớm bị chấm dứt. Thay vì, nhà doanh nghiệp kêu gọi nhà nước cởi trói sẽ là hành vi cùng nhà nước tìm ra các giải pháp tháo gỡ khó khăn, thúc đẩy tăng trưởng kinh tế, nâng cao năng lực cạnh tranh. Cùng hội cùng thuyền, cùng tháo gỡ khó khăn sẽ tạo ra những cơ hội và thời cơ tốt đẹp để các nhà doanh nghiệp phát triển kinh doanh. Mọi doanh nghiệp hoạt động bình đẳng, không còn phân biệt đối xử giữa các thành phần doanh nghiệp sẽ trở thành sự kích thích quan trọng. Không xin cho, không hành chính quan liêu bao cấp, không bó hẹp hoạt động, mọi doanh nghiệp được quyền chủ động trong sản xuất kinh doanh đó chính là mục tiêu lớn nhất mà hai đạo luật Doanh nghiệp và Khuyến khích & Bảo hộ đầu tư chung cho các loại hình doanh nghiệp đặt ra. Vấn đề còn lại lúc này là khi nào đó được thông qua tại nghị trường, để nó đi vào cuộc sống để các doanh nghiệp có điều kiện hoạt động thuận lợi hơn ■

DỰ ÁN PHÁP LỆNH VỀ CHỐNG BÁN PHÁ GIÁ ĐỐI VỚI HÀNG HÓA NHẬP KHẨU VÀO VIỆT NAM:

BẢO VỆ SẢN XUẤT TRONG NƯỚC BẰNG CÔNG CỤ PHÁP LUẬT

● TRẦN THANH VÂN

SỰ CẦN THIẾT TẤT YẾU

Đối với một số nước trên thế giới, việc cạnh tranh hàng hóa trong và ngoài nước đã tạo ra những nhu cầu cần thiết phải hình thành một hệ thống luật pháp hữu quan nhằm bảo hộ hàng do các doanh nghiệp quốc nội sản xuất và ngăn chặn một cách hiệu quả hàng hóa nước ngoài gây ảnh hưởng tiêu cực cho sự phát triển của hoạt động kinh doanh của các doanh nghiệp đó ở Việt Nam, nhu cầu này chỉ xuất hiện khi một số quan hệ thương mại giữa các doanh nghiệp trong nước bị phía nước ngoài

can thiệp bằng chính hệ thống pháp luật về lĩnh vực giá và thuế tác động đến. Qua các vụ kiện mang tính quốc tế xung quanh các vấn đề về phá giá, các nhà làm luật của nước ta hiểu ra rằng việc đưa ra một đạo luật về chống bán phá giá lúc này là một tất yếu khách quan nhằm tạo ra một hành lang pháp lý an toàn cho các doanh nghiệp trong nước. Hiện cơ quan lập pháp đang gấp rút hoàn thiện để sớm đưa Dự án Pháp lệnh về chống bán phá giá đối với hàng hóa nhập khẩu vào Việt Nam vào áp dụng trong cuộc sống. Trước đó, những quy định về lĩnh vực này cũng đã được một số văn bản quy phạm pháp luật thể hiện, nhằm điều chỉnh một cách hợp lý quan hệ XNK hàng hóa. Luật sửa đổi bổ sung một số điều của Luật thuế xuất khẩu, thuế nhập khẩu đã có quy định cho phép áp dụng thuế bổ sung đối với hàng hóa bị bán phá giá nhập khẩu vào Việt Nam. Tại Quyết định số 46/QĐ-TTg của Thủ tướng Chính phủ về quản lý xuất khẩu, nhập khẩu hàng hóa thời kỳ 2001 - 2005 cũng quy định nguyên tắc xây dựng việc chống bán phá giá. Tuy nhiên, những quy định như trên chỉ mới mang tính tạm thời, không đảm bảo chiến lược lâu dài đối với công tác quản lý nhập khẩu hàng hóa. Do vậy, việc sớm đưa Pháp lệnh về chống bán phá giá đối với hàng hóa nhập khẩu vào Việt Nam áp dụng trong cuộc sống chính là một biện pháp mạnh để bảo hộ nền sản xuất hàng hóa trong nước. Vấn đề còn lại lúc này là nên xây dựng Pháp lệnh theo hướng nào: cụ thể hóa hay quy định khung thì đang được các nhà làm luật bàn thảo...

Phải khẳng định một cách khách quan, đến lúc này, Bộ Thương mại mới thừa ủy quyền của Chính phủ trình lên Ủy ban Thường vụ Quốc hội pháp lệnh nói trên là chậm trễ, gây ảnh hưởng ít nhiều tới quyền lợi của người tiêu dùng và các sản phẩm hàng hóa mang tính cạnh tranh do các DN trong nước sản xuất. Đương nhiên, đây là một Pháp lệnh rất cần thiết và đáp ứng được sự mong đợi của rất nhiều nhà kinh doanh trong nước, bởi thời gian qua đã có không ít hàng nhập khẩu vào Việt Nam đã bán phá giá, tạo ra một sự cạnh tranh không lành mạnh gây thiệt hại cho các cơ sở sản xuất trong nước. Việc này đã được Chính phủ chỉ rõ trong tờ trình của mình tại phiên họp thứ 16

Ủy ban Thường vụ Quốc hội vừa tiến hành phiên họp thứ 16 tại Hà Nội đã cho ý kiến về một Dự án Luật và ba Dự án Pháp lệnh, trong đó có Pháp lệnh về chống bán phá giá đối với hàng nhập khẩu vào Việt Nam. Đây là một việc làm nhằm tạo lập và duy trì môi trường cạnh tranh bình đẳng, lành mạnh và đảm bảo sự ổn định sản xuất, kinh doanh, bảo vệ sản phẩm hàng hóa trong nước và lợi ích của người tiêu dùng, đáp ứng sự phát triển kinh tế xã hội và hội nhập kinh tế quốc tế.